Gemensam rutin vid misstanke om dataintrång

Vid misstanke om journalåtkomst som inte är förenlig med gällande författningar och regelverk ska närmaste chef genomföra en utredning och faktainsamling. En utredning ska även initieras vid uppdagande att medarbetare har berett sig åtkomst till sin egen journal utan att ha stöd i lag.

Alla fall som misstänkts röra sig om dataintrång ska även rapporteras som personuppgifts- samt informationssäkerhetsincidenter.

En utredning innehåller alltid följande moment:

1. En beställning av loggutdrag (och eventuellt fördjupat loggutdrag) för att undersöka om patientuppgifter behandlats i strid med författningar och regelverk. Loggarna ska granskas och omständigheterna i samband med de undersökta loggarna ska utredas.
2. Ett samtal mellan närmaste chef och medarbetaren för att förhöra sig om orsaken till behandlingen av patientuppgifter. Chefen ansvarar för att samtalet kommer till stånd och att de skäl till åtkomst till journal, som medarbetaren anger, dokumenteras.
3. Resultatet av utredningen ska dokumenteras: vad som har föranlett utredningen (händelse), vad beslutet grundar sig i (bedömning), resultatet av utredningen (beslut).

Under utredningstiden kan följande alternativ övervägas i förhållande till medarbetaren:

1. Inga åtgärder i avvaktan på resultat av utredningen.
2. Inskränkning i eller fråntagande av behörighet till IT-system
3. Förändringar av arbetsuppgifter
4. Avstängning från arbetet (enligt kollektivavtalet, Allmänna bestämmelser §10 mom
5. Resultat av utredningen och åtgärder

Om det står klart att medarbetaren gjort sig skyldig till journalåtkomst i strid med regelverket (dataintrång) ska verksamhetschef/motsvarande överväga vilka åtgärder som ska vidtas. Följande åtgärder kan bli aktuella:

1. Polisanmälan
2. Avvikelserapport till Integritetsskyddsmyndigheten (IMY), verksamhetschefen ansvarar för att säkerställa att denna anmälan görs.
3. Allvarligt och medvetandegörande samtal
4. Skriftlig varning (disciplinåtgärd enligt kollektivavtalet Allmänna bestämmelser § 11)
5. Uppsägning eller avsked

Om misstanke om dataintrång kvarstår efter utredningen, ska som regel en polisanmälan och anmälan till IMY göras. Denna görs av till exempel chefläkare eller verksamhetschef/ motsvarande.

Framtagen av: RVLP, Regional vård- och läkemedelsprocess
Godkänd av: Susanne Bergenbrant Glas
Giltighetstid (from-tom): 2025-02-01 – 2026-02-01
Version: 1.1

Utredningens eventuella allmänna handlingar ska diarieföras/arkiverat tillsammans med utredningens beslut.

Polisanmälan

Den patient vars journaluppgifter behandlats i strid med författningar och regelverk ska kontaktas och informeras om Vårdgivarens avsikt att göra polisanmälan. Polisanmälan ska göras oavsett patientens åsikt i frågan. En patient har alltid möjlighet att polisanmäla misstanke om dataintrång, oavsett hur sjukhuset väljer att agera i frågan.

Polisen gör en utredning som ligger till grund för om åtal ska väckas. Om åtal väcks genomförs en rättegång vid tingsrätten och domstolen avgör därefter om ett brott har begåtts.

Angående utlämnande av uppgifter till polisen gäller följande: Sekretess gäller inom hälso- och sjukvården för uppgift om enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men (25 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400, OSL)). Den enskilde kan helt eller delvis häva sekretess som gäller till skydd för honom eller henne (12 kap. 2 § OSL). För att uppgifter om enskild patient ska få lämnas till polis/åklagare utan patientens samtycke, krävs att det för brottet inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år (10 kap. 23 § första punkten OSL).

Följaktligen får sekretessen inte brytas vid misstanke om dataintrång. Av detta följer att uppgifter om en patients hälso- och sjukvård inte får lämnas till polis/åklagare annat än i avidentifierad form eller med patientens samtycke. En patient kan däremot inte hindra sjukhuset från att anmäla misstanke om brott som en medarbetare begått.